

- h) produkty získané z morského dna alebo z pôdy pod morským dnom mimo teritoriálnych vôd za predpokladu, že daná krajina alebo dané územie má výhradné práva na využívanie tohto morského dna alebo tejto pôdy pod morským dnom,
- i) odpad a zvyškové produkty získané z výrobných operácií a použité výrobky, ak boli zozbierané v danej krajine alebo na danom území a ak sú vhodné na opätovné získanie surovín,
- j) tovar vyrobený v danej krajine alebo na danom území výlučne z produktov uvedených v písmenách a) až i).⁴⁵¹

V praxi sa však častejšie vyskytujú prípady, kedy sa na výrobu tovaru používajú materiály z jednej alebo z viacerých iných krajín, alebo časť výrobného procesu sa uskutoční v jednej alebo viacerých iných krajinách. V takomto prípade sa pôvod určí podľa krajiny posledného ekonomicky odôvodneného opracovania, teda podľa krajiny, v ktorej došlo k poslednému ekonomicky odôvodnenému opracovaniu.

Na tento účel sa určujú pre tovar jednotlivých položiek HS pravidlá, ktoré ak sú splnené, predpokladá sa, že tovar sa podrobil poslednému podstatnému spracovaniu alebo opracovaniu, ktorého výsledkom je nový výrobok alebo ktoré predstavuje dôležitý stupeň výroby⁴⁵² a takým spôsobom sa určuje krajina nepreferenčného pôvodu.

Príklad, čo sa považuje za posledné podstatné spracovanie na účely získania nepreferenčného pôvodu pri položkách 0201, 0202 a 0203 HS podľa prílohy 22-01 delegovaného nariadenia k CKÚ:

Kód HS 2012	Opis tovaru	Základné pravidlá
0201	Mäso z hovädzích zvierat, čerstvé alebo chladené	Krajinou pôvodu tovaru tejto položky je krajina, v ktorej bolo zviera vykrmované počas obdobia najmenej troch mesiacov pred porážkou.
0202	Mäso z hovädzích zvierat, mrazené	Krajinou pôvodu tovaru tejto položky je krajina, v ktorej bolo zviera vykrmované počas obdobia najmenej troch mesiacov pred porážkou.
0203	Mäso zo sviň, čerstvé, chladené alebo mrazené	Krajinou pôvodu tovaru tejto položky je krajina, v ktorej bolo zviera vykrmované počas obdobia najmenej dvoch mesiacov pred porážkou.

V prípade tovaru, na ktorý sa nevzťahuje príloha 22-01 delegovaného nariadenia k CKÚ, platí, že ak sa posledné opracovanie alebo spracovanie nepovažuje za hospodársky odôvodnené, predpokladá sa, že tovar sa podrobil

⁴⁵¹ Článok 31 delegovaného nariadenia k CKÚ.

⁴⁵² Článok 32 delegovaného nariadenia k CKÚ v spojení s Prílohou 22-01 delegovaného nariadenia k CKÚ.

podstatnému a hospodársky odôvodnenému spracovaniu alebo opracovaniu, ktorého výsledkom je nový výrobok alebo ktoré predstavuje dôležitý stupeň výroby v tej krajine alebo na tom území, kde má pôvod väčšia časť materiálov určená na základe hodnoty materiálov.⁴⁵³

Za podstatné a hospodársky odôvodnené spracovanie alebo opracovanie sa na účely nadobudnutia pôvodu nepovažujú tieto operácie:

- a) operácie, ktoré majú zabezpečiť zachovanie výrobkov v dobrom stave počas prepravy a skladovania (vetranie, rozloženie, sušenie, odstránenie poškodených častí a podobné operácie) alebo operácie, ktorými sa uľahčí odoslanie alebo preprava,
- b) jednoduché operácie pozostávajúce z odstraňovania prachu, osievania alebo preosievania, triedenia, zatriedňovania, párovania, umývania, narezania,
- c) zmeny balenia a rozdeľovanie a skladanie zásielok, jednoduché plnenie do fliaš, plechoviek, baniek, vriec, debien, škatúl, pripevňovanie na lepenky alebo dosky a iné jednoduché baliarenské operácie,
- d) zostavenie tovaru do súprav alebo kompletov alebo upravenie na predaj,
- e) pripevnenie značiek, štítkov alebo iných podobných rozlišovacích znakov na výrobky alebo ich obaly,
- f) jednoduchá montáž častí a súčasti výrobkov, aby tvorili kompletný výrobok,
- g) demontáž alebo zmena použitia,
- h) kombinácia dvoch alebo viacerých operácií uvedených v písmenách a) až g).

6.2.2 Preferenčný pôvod tovaru

Ako už bolo uvedené, preferenčné sadzobné opatrenia môžu byť buď obšíahnuté v dohodách, ktoré Únia uzavrela s určitými krajinami alebo územiaми mimo colného územia Únie alebo so skupinami takýchto krajín alebo území, alebo môžu byť prijaté jednostranne Úniou vzhľadom na niektoré krajiny alebo územia mimo colného územia Únie alebo na skupiny týchto krajín alebo území.⁴⁵⁴

V prípade, že sa na tovar vzťahujú preferenčné opatrenia prijaté v dohodách, pravidlá týkajúce sa preferenčného pôvodu sa ustanovujú v týchto dohodách, resp. protokoloch. V tomto prípade ide o **zmluvné preferenčné opatrenia**. Protokoly k dohodám obsahujú pravidlá na určenie pôvodu, ktoré sú pre dané územie alebo oblasť určujúce. Preto neexistuje pôvod tovaru, ktorý

⁴⁵³ Článok 33 tretí pododsek delegovaného nariadenia k CKÚ.

⁴⁵⁴ Porovnaj článok 56 ods. 2 písm. d) a e) Colného kódexu Únie.

7. PRAVIDLÁ VZŤAHUJÚCE SA NA TOVAR VSTUPUJÚCI NA COLNÉ ÚZEMIE

Pravidlá vzťahujúce sa na tovar vstupujúci na colné územie Únie predstavujú kategóriu colných nástrojov, prostredníctvom ktorých majú colné orgány získať informácie o tovare, ktorý vstupuje na colné územie Únie. Tovar, ktorý vstupuje na colné územie Únie, je od okamihu jeho vstupu pod rozsiahlymi právomocami colných orgánov zhrnutými pod samostatný právny inštitút colného dohľadu. Tieto pravidlá zároveň zahŕňajú úkony spojené s prepravou, predložením, vykládkou a prehliadkou tovaru, pričom osobitná pozornosť je venovaná významu dočasného uskladnenia tovaru po jeho predložení colným orgánom. Základ týchto pravidiel obsahuje samotný Colný kódex Únie, avšak bližšie podrobnosti sú obsiahnuté najmä v delegovanom nariadení k CKÚ a vykonávacom nariadení k CKÚ.

7.1 PREDBEŽNÉ COLNÉ VYHLÁSENIE O VSTUPE

Význam predbežného colného vyhlásenia o vstupe spočíva v získaní informácií o tovare, ktorý má ešte len vstúpiť na colné územie Únie. Prijímateľom týchto informácií sú colné orgány a slúžia na vyhodnotenie analýzy rizika vstupujúceho tovaru na účely bezpečnosti a ochrany.⁵⁰³ Toto oprávnenie si treba vykladať v súvislosti so základnou úlohou colných orgánov v zmysle článku 3 Colného kódexu Únie, ktorá spočíva v dohľade nad medzinárodným obchodom Únie, čím colné orgány prispievajú k spravodlivému a otvorenému obchodu, realizácii vonkajších aspektov vnútorného trhu, spoločnej obchodnej politiky a ďalších spoločných politik Únie s vplyvom na obchod, ako aj k celkovej bezpečnosti dodávateľského reťazca⁵⁰⁴.

Colné orgány tieto informácie získavajú z predbežného colného vyhlásenia o vstupe, ktoré sa podáva colnému úradu prvého vstupu⁵⁰⁵ v stanovenej lehote

⁵⁰³ Porovnaj článok 127 ods. 5 Colného kódexu Únie.

⁵⁰⁴ Viacej článok 3 Colného kódexu Únie.

⁵⁰⁵ Podľa článku 1 bod 15 delegovaného nariadenia k CKÚ „colný úrad prvého vstupu“ je colný úrad, ktorý je príslušný pre colný dohľad na mieste, kde dopravný prostriedok pre-

pred vstupom tohto tovaru na colné územie Únie.⁵⁰⁶ Predbežné colné vyhlásenie o vstupe je teda úkon, ktorým osoba v predpísanej forme, predpísaným spôsobom a v stanovenej lehote informuje colné orgány o tom, že tovar vstúpi na colné územie Únie.⁵⁰⁷

Colné orgány môžu umožniť podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe na inom colnom úrade, avšak pod podmienkou, že tento úrad bezodkladne oznámi potrebné údaje colnému úradu prvého vstupu alebo mu ich dá k dispozícii elektronicky. Od povinnosti podať predbežné colné vyhlásenie o vstupe sa upustí:

- v prípade dopravných prostriedkov a tovaru prepravovaného na nich, ktoré sa iba plavia v teritoriálnych vodách alebo prelietavajú vzdušným priestorom colného územia Únie bez zastávky na tomto území, a
- v ostatných prípadoch, ak to riadne odôvodňuje druh tovaru alebo dopravy, alebo si to vyžadujú medzinárodné dohody⁵⁰⁸.

Ostatné prípady sú podrobne rozpísané v článku 104 delegovaného nariadenia k CKÚ, pričom ide napr. o elektrickú energiu, tovar, ktorý vstupuje potrubím, listové zásielky, tovar v osobnej batožine cestujúcich atď.

Lehoty na podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe determinuje delegované nariadenie k CKÚ podľa typu prepravy:

- lehoty na podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe v prípade **dopravy po mori** sú upravené v článku 105 delegovaného nariadenia k CKÚ,
- lehoty na podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe v prípade **leteckej dopravy** sú upravené v článku 106 delegovaného nariadenia k CKÚ,
- lehoty na podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe v prípade **železničnej dopravy** sú upravené v článku 107 delegovaného nariadenia k CKÚ, lehoty na podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe v prípade cestnej dopravy sú upravené v článku 108 delegovaného nariadenia k CKÚ,
- lehoty na podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe v prípade **vnútrozemskej vodnej dopravy** sú upravené v článku 109 delegovaného nariadenia k CKÚ,
- lehoty na podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe v prípade **kombinovanej dopravy** sú upravené v článku 110 delegovaného nariadenia k CKÚ,

pravujúci tovar príde na colné územie Únie z územia mimo colného územia Únie.

⁵⁰⁶ Porovnaj článok 127 ods. 3 prvý pododsek Colného kódexu Únie.

⁵⁰⁷ Porovnaj článok 5 ods. 9 Colného kódexu Únie.

⁵⁰⁸ Článok 127 ods. 3 druhý pododsek a 2 Colného kódexu Únie.

9. COLNÝ DLH

Ako už bolo uvedené v samostatnej podkapitole tejto publikácie¹⁰⁵², colný dlh je povinnosť osoby zaplatiť sumu dovozného alebo vývozného cla, ktorá sa vzťahuje na konkrétny tovar podľa platných colných predpisov¹⁰⁵³. Vzhľadom na skutočnosť, že colný dlh pri vývoze z colného územia Únie vzhľadom na nízku frekvenciu a rozsah zavádzania vývozného cla takmer nevzniká a ak áno, tak len v časovo obmedzenom rozsahu, nebudeme sa v tejto časti zaoberať ustanoveniami európskej colnej legislatívy týkajúcimi sa vzniku colného dlhu pri vývoze¹⁰⁵⁴. Ustanovenia colnej legislatívy o colnom dlhu pri dovoze (vrátane spoločných ustanovení o colnom dlhu pri dovoze a vývoze) tvoria jeden zo základných pilierov colnej legislatívy z hľadiska ich právneho aj ekonomického významu.

9.1 VZNIK COLNÉHO DLHU

Pre vznik colného dlhu musí byť v prvom rade splnená podmienka, že vzniká pri tovare, ktorý podlieha clu. Tovar podlieha clu vtedy, ak je naň ustanovená colná sadzba. To platí aj v prípade, ak je v konkrétnom prípade ustanovené preferenčné sadzobné zaobchádzanie alebo netarifné oslobodenie¹⁰⁵⁵, na základe ktorého sa na tovar vzťahuje nulová sadzba cla, keďže tieto opatrenia sú v zásade viazané až na prepustenie tovaru do navrhovaného colného režimu, a teda tovar môžeme považovať za podliehajúci clu.

K tomu je potrebné uviesť, že európska colná legislatíva už neobsahuje ustanovenia, ktoré umožňovali výnimky od základných pravidiel vzniku colného dlhu, t. j. ustanovenia, podľa ktorých sa colný dlh **považuje za nevzniknutý**¹⁰⁵⁶ alebo podľa ktorých v niektorých prípadoch nesplnenie podmienky nemá významný vplyv na colný režim¹⁰⁵⁷ tak, ako to bolo ustanovené v pô-

¹⁰⁵² Bližšie v podkapitole 3.2.4.

¹⁰⁵³ Článok 5 ods. 18 Colného kódexu Únie.

¹⁰⁵⁴ Ustanovenia článku 81 a 82 Colného kódexu Únie o colnom dlhu pri vývoze takisto rozlišujú prípady tzv. štandardného vzniku colného dlhu (prijatím colného vyhlásenia) a neštandardného vzniku colného dlhu (nesplnením povinnosti alebo nedodržaním podmienky) s určením okamihu vzniku colného dlhu a dlžníka.

¹⁰⁵⁵ Bližšie pozri podkapitolu 9.6.

¹⁰⁵⁶ Napr. článok 206 ods. 1 Pôvodného Colného kódexu Spoločenstva.

¹⁰⁵⁷ Napr. článok 859 vykonávacieho nariadenia k CKS.

vodnej európskej colnej legislatíve platnej pred 1. májom 2016. Podľa teraz platnej legislatívy síce colný dlh v takých prípadoch vznikne, avšak tým, že sa dané skutkové okolnosti považujú priamo zo zákona za skutkovú podstatu zániku colného dlhu, právna úprava sa tým zjednodušila a sprehľadnila. Ak už vznikne colný dlh, možno uplatniť zvýhodnené sadzobné zaobchádzanie s tovarom alebo oslobodenie od dovozného cla v prípadoch, v ktorých colný dlh vznikol neštandardným spôsobom (porušením povinnosti alebo nesplnením podmienky) pod podmienkou, že nesplnenie povinnosti alebo nedodržanie podmienky, ktoré viedlo k vzniku colného dlhu, nepredstavovalo pokus o podvodné konanie¹⁰⁵⁸.

V Colnom kódexe Únie môžeme identifikovať tri základné skutkové podstaty vzniku colného dlhu pri dovoze (1. prepustenie tovaru do colného režimu, 2. nesplnenie povinnosti alebo nedodržanie podmienky, 3. porušenie zákazu vrátenia cla pri nepôvodnom tovare).

9.1.1 Prepustenie tovaru do voľného obehu vrátane prepustenia podľa ustanovení o konečnom použití a prepustenie tovaru do režimu dočasné použitie s čiastočným oslobodením od dovozného cla

V tomto prípade môžeme hovoriť aj o prípadoch **štandardného vzniku colného dlhu**, kedy nedošlo k žiadnemu porušeniu colných predpisov alebo podmienok určených v povolení pre uplatňovanie príslušného colného režimu.

Colný dlh vzniká **v okamihu prijatia colného vyhlásenia**¹⁰⁵⁹. Moment vzniku colného dlhu pri prepustení tovaru do voľného obehu alebo režimu dočasné použitie s čiastočným oslobodením od dovozného cla je teda viazaný na fázu, resp. právnu skutočnosť prijatia colného vyhlásenia a nie na iné fázy colného konania, ako je napríklad prepustenie tovaru do colného režimu. Logicky, colný dlh musí vzniknúť pred prepustením tovaru do navrhovaného režimu, keďže úhrada určeného colného dlhu alebo poskytnutie záruky je podmienkou jeho prepustenia¹⁰⁶⁰, a teda v tomto momente už musí vzniknúť a musí byť známa jeho výška. Treba zdôrazniť, že colný dlh vzniká v momente

¹⁰⁵⁸ Porovnaj článok 86 ods. 6 Colného kódexu Únie.

¹⁰⁵⁹ Porovnaj článok 77 ods. 2 Colného kódexu Únie.

¹⁰⁶⁰ Porovnaj článok 195 ods. 1 Colného kódexu Únie.